

Mánudaginn 5. október 1959.

Nr. 134/1959. Flugfélag Íslands h/f

gegn

bæjarstjóra Akureyrar f. h. bæjarins.

Dómendur:

hæstaréttardómararnir Þórður Eyjólfsson, Gizur Bergsteinsson,
Jón Ásbjörnsson og Jónatan Hallvarðsson og prófessor Ármann
Snævarr.

Kærumál. Úrskurður fógætadóms í útsvarsmáli felldur
úr gildi.

Dómur Hæstaréttar.

Björn Halldórsson, fulltrúi bæjarfógetans á Akureyri, hefur kveðið upp hinn kærða úrskurð.

Með kæru 27. júlí 1959, sem hingað barst 11. ágúst s. á., hefur sóknaraðili skotið til Hæstaréttar úrskurði, upp kveðnum í fógætadómi Akureyrar 24. júlí 1959, og krafizt þess, að hinn kærði úrskurður verði úr gildi felldur, málinu vísað frá fógætadóminum og varnaraðilja dæmt að greiða honum kærumálskostnað eftir mati Hæstaréttar.

Varnaraðili hefur hvorki sent Hæstarétti kröfur né greinargerð í málinu.

Útsvar það, sem lögtaks er krafizt fyrir í máli þessu, var fellt niður af ríkisskattanevnd hinn 1. júní 1959. Bar fógeta því að neita umsvifalaust um framgang lögtaksins, þar sem eigi ber undir fógætadóm að leggja dóm á það, hvort ríkisskattanevnd fór að lögum, þá er hún felldi útsvarið niður. Samkvæmt þessu ber að fella hinn kærða úrskurð úr gildi og vísa málinu til fógeta til meðferðar með þeim hætti, er sagt var.

Kærumálskostnaður fellur niður.

Dómsorð:

Hinn kærði úrskurður er úr gildi felldur, og er málinu vísað til fógætadóms til meðferðar lögum samkvæmt.

Kærumálskostnaður fellur niður.

Úrskurður fógetaréttar Akureyrar 24. júlí 1959.

Lögtaksgerð þessi hófst hér í fógetarétti hinn 24. f. m. með fyrirtökubeiðni, dagsettri 12. f. m., frá Magnúsi E. Guðjónssyni bæjarstjóra f. h. bæjarsjóðs Akureyrar um lögtak hjá Flugfélagi Íslands h/f til tryggingar greiðslu útsvars til Akureyrarbæjar, á lagðs 1958, að upphæð kr. 21.000,00, auk dráttarvaxta og alls kostnaðar í sambandi við gerðina.

Gerðarbeiðandi kveður niðurjöfnunarnefnd hafa ákveðið álagningu þessa útsvars, þar eð hún taldi starfsemi F.Í. hér þess eðlis, að heimilt væri samkv. 8. gr., a-lið, útsvarslaga, nr. 66 frá 1945, að leggja útsvar á félagið hér, að því er varðaði téða starfsemi. Hafi útsvarsupphæðin verið ákveðin að fengnum efnahags- og rekstrarreikningum frá F.Í., sem þá þegar mótmælti útsvarsskyldu sinni á Akureyri. Þá er upplýst, að gerðarþoli kærði útsvarið án árangurs fyrir niðurjöfnunarnefnd Akureyrar og síðan einnig án árangurs fyrir yfirséðanefnd Eyjafjarðarsýslu og Akureyrar, en hinn 1. f. m. úrskurðar ríkisskattaneftnd, að ekki verði talið, að F.Í. sé útsvarsskyld á Akureyri árið 1958 samkvæmt 8. gr. a í útsvarslögum, nr. 66/1945. Því skuli útsvarið, kr. 21.000,00, niður falla, eins og þar er orðað. Úrskurð þenna telur gerðarbeiðandi ekki bindandi fyrir Akureyrarbæ og hefur því þrátt fyrir hann krafizt lögtaks til tryggingar útsvarskrófunni. Umboðsmaður gerðarþola hefur aðallega krafizt, að mál þetta sæti frávísun frá fógetadómi, og til vara, 1) að fógetadómur synji um framgang umbeðins lögtaks, þar sem ekki sé um neina lögtakskrófu að ræða, og 2) að synjað verði um framgang lögtaksins, þar sem Flugfélag Íslands h/f sé ekki útsvarsskyld á Akureyri. Þá krefst umboðsmaður gerðarþola málskostnaðar eftir mati réttarins. Jafnframt mælist sami málflytjandi til, að meðferð máls þessa verði skipt þannig, að úrskurður verði fyrst felldur um aðalkrófu hans og fyrri hluta varakrófu, en um síðari hluta varakrófu verði fjallað síðar, ef þörf krefur. Umboðsmaður gerðarbeiðanda hefur lýst sig samþykkjan því, að frávísunarkrafan verði tekin til úrskurðar sérstaklega, jafnframt því, að hann mótmælir því, að krafa sú verði tekin til greina.

Hinn 20. þ. m. var síðan frávísunarkrafan munnlega sótt og varin fyrir fógetadómi og tekin til úrskurðar samdægurs. Við málflytninginn, sem eingöngu snerist um frávísun málsins, hélt hvor aðili fast við kröfu sína, og kröfðust báðir málskostnaðar úr hendi andstæðingsins sérstaklega í þessum þætti málsins.

Umboðsmaður gerðarþola styður kröfu sína um frávísun með því, að ríkisskattaneftnd hafi með úrskurði þeim, sem áður greinir, fellt útsvarið niður með öllu, og sé þess vegna engin útsvarskrafa til lengur. Því eigi gerðarbeiðandi nú aðeins þann kost, er hann vilji halda fram kröfu sinni, að höfða almennt einkamál til viðurkenningar útsvarsskyldu gerðarþola, þar eð slík krafa verði ekki borin undir fógetadóm í lögtaksmáli. Gagnvart þessum skoðunarhætti hefur umboðsmaður gerðarbeiðanda tekið fram, að hann telji útsvarskröfuna í gildi, þar til dómstóll hefur hnekkt henni, enda sætti gerðarbeiðandi sig ekki við úrskurð ríkisskattaneftndar, er aðeins varði útsvarsskyldu, en ekki útsvarsupphæð.

Á þessa skoðun gerðarbeiðanda þykir mega fallast. Samkvæmt 24. gr. laga nr. 66 frá 1945, sbr. og 42. gr., 2. mgr., laga nr. 46/1954, virðist ótvírætt, að úrskurð yfirséðar neftndar, slíkan sem hér er til álita, megi jafnan bera undir dómstóla, hvort heldur úrskurðurinn er jákvæður eða neikvæður um gildi útsvarsins. Í samræmi við þessa skoðun telst útsvarskrafan enn vera í gildi og hafa lögtaksrétt sem aðrar útsvarskröfur, enda ekki vafi á, að fógetadómurinn telst til dómstóla, sbr. tilvitn. grein skattalaganna. Að því er tekur til tilmæla umboðsmanns gerðarþola um, að ein efnisleg mótbára hans sæti nú þegar samfara formhlið málsins úrlausn fógeta, skal tekið fram, að fógeti fær eigi séð, að neitt mæli með svo flókinni skiptingu sakarinnar. Því mun hér eingöngu úrskurðuð krafan um frávísun, og eftir því sem hér að framan hefur verið rakið og ályktað, virðist eigi rétt, að sú krafa verði tekin til greina. Samkvæmt þessum mála-
lokum er ekki tímabært að kveða á um málskostnaðarkröfur aðilja.

Því úrskurðast:

Frávísunarkrafa varnaraðilja er ekki tekin til greina. Tilmælum sama aðilja um, að úrskurðað verði um gildi einnar varnarástæðu hans við formsmeðferð málsins, er vísað á bug.